

การประชุมวิชาการและนำเสนอผลงานวิจัยระดับชาติ ครั้งที่ 5
วันที่ 3 เมษายน พ.ศ. 2566

การใช้เทคโนโลยีเพื่อการบริหารงานงบประมาณของสถานศึกษา

The Use of Information Technology for Budget Management of Educational Institutions

เชมจิรา อยู่เจริญ และกัญญ์รัชการย์ เลิศอมรศักดิ์
สาขาวิชาการบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา

Email: s65561802079@ssru.ac.th, ganratchakan.le@ssru.ac.th

บทคัดย่อ

บทความนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาทำความเข้าใจเกี่ยวกับ การใช้เทคโนโลยีเพื่อบริหารงานงบประมาณของสถานศึกษา และได้แนวทางการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในการบริหารงานงบประมาณของผู้บริหารสถานศึกษา บทบาทและความสำคัญของเทคโนโลยีสารสนเทศ จึงเป็นตัวช่วยในการบริหารจัดการให้สถานศึกษาประสบความสำเร็จ โดยสถานศึกษามีการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ จัดทำแผนปฏิบัติการด้านงบประมาณในการประเมินผล และรายงานผลการใช้งบประมาณ และผลการดำเนินงานในการวิเคราะห์และแปลผลด้านงบประมาณ มีการจัดสรรงบประมาณ รวมไปถึงการจัดซื้อจัดหาอุปกรณ์เทคโนโลยีสารสนเทศ ซึ่งการบริหารงานงบประมาณนั้นให้ความสำคัญต่อผู้บริหารสถานศึกษา ตามสัดส่วน ขนาดและปริมาณ งานในโรงเรียน ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับขนาดของสถานศึกษา ความสามารถของผู้บริหาร ถึงอย่างไรก็ตามผู้บริหารจะต้องมีรับผิดชอบต่องานงบประมาณของสถานศึกษา โดยมีเป้าหมายหลักลงไปสู่ผลผลิต คือตัวนักเรียนให้เป็นคนดี คนเก่ง และดำรงชีวิตอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข

คำสำคัญ: เทคโนโลยี, การบริหารงานงบประมาณของสถานศึกษา

Abstract

This article has objectives to study and understand about using technology to manage school budgets and guidelines for using this information technology in budget management by school administrators. The role and importance of information technology are aids in the successful management of educational institutes. Educational institutions use information technology to prepare budgetary action plans for evaluation, report the results of budget usage and analytical performance, and interpret budget results. There is budget allocation, including for the acquisition of information technology equipment. Budget management is important to academy administrators based on the proportion, size, and quantity of work in school. It depends on the size of the school and the capability of the administrators. However, administrators must be responsible for the school's budget. The main objectives of productivity are to make students good, intelligent people who live happily in society.

Keywords: Technology, School Budget Management

บทนำ

ความเจริญด้านเทคโนโลยีทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงในด้านการศึกษา เพื่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงในด้านการศึกษาอย่างรวดเร็ว และนโยบายทางการศึกษาก็ได้มีการพัฒนาให้สอดคล้องกับความเจริญทางด้านเทคโนโลยีและ การเปลี่ยนแปลงทางสังคมด้วยเช่นกัน โดยการจัดการศึกษาในสถานศึกษาต้องจัดให้สอดคล้องกับนโยบายทางการศึกษาความเจริญทางด้านเทคโนโลยี และการเปลี่ยนแปลงทางสังคมอย่างเหมาะสม และมีคุณภาพ (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, 2553, อ้างถึงใน สุชาติ ใหญ่เลิศ, 2554) ความสำคัญของเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา ในหมวด 9 มาตรา 65 ให้มีการพัฒนา บุคลากร ทั้งด้านผู้ผลิตและผู้ใช้เทคโนโลยีทางการศึกษา เพื่อให้มีความรู้ความสามารถและทักษะในการผลิต รวมทั้งการใช้เทคโนโลยีที่เหมาะสม มีคุณภาพและประสิทธิภาพ เพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดในการนำเทคโนโลยีสารสนเทศมาใช้ในการเรียนการสอน และการบริหารจัดการ และในศตวรรษที่ 21 นี้ การปฏิวัติสารสนเทศ (Information revolution) จะเด่นชัดยิ่งขึ้น สารสนเทศจะกลายเป็นอาวุธ และทรัพยากรที่สำคัญที่สุดของฐานแห่งอำนาจทั้งทางสังคม เศรษฐกิจ และการเมือง สารสนเทศสามารถช่วยให้อัจฉริยะทุกด้านเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพสังคมต่างๆกำลังเข้าสู่สังคมสารสนเทศ (Information society) และสังคมแห่งการเรียนรู้ (Knowledge society) (สุขุม เฉลยทรัพย์, 2550)

การบริหารงานงบประมาณของสถานศึกษา มีหน้าที่บริหารจัดการศึกษาให้มีประสิทธิภาพ เพื่อพัฒนาคุณภาพและศักยภาพคนในสถานศึกษาให้มีคุณลักษณะที่สามารถปรับวิถีชีวิตให้สอดคล้องกับ สภาพและความต้องการของสังคมและประเทศชาติ โดยมุ่งพัฒนาให้เกิดความสมดุลทั้งทางด้านปัญญา จิตใจ ร่างกาย สังคม ระดับความคิด ค่านิยม และพฤติกรรมซึ่งเน้นวิธีการจัดกระบวนการเรียนรู้ที่มีความหลากหลายและเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ สอดคล้องกับที่รัฐบาลมีนโยบายในการพัฒนาการศึกษาทุกระดับ และส่งเสริมการกระจายอำนาจสู่ท้องถิ่น ซึ่งสอดคล้องกับการปรับแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคม แห่งชาติฉบับที่ 9 พุทธศักราช 2546 – 2549 (สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาเศรษฐกิจ และสังคมแห่งชาติ, 2546) โดยในพระราชบัญญัติการศึกษา แห่งชาติพุทธศักราช 2542 ได้กำหนดโครงสร้างในการบริหารสถานศึกษาไว้ 4 งาน คือ 1) การบริหารงานวิชาการ 2) การบริหารงานงบประมาณ 3) การบริหารงานบุคลากร 4) การบริหารงานทั่วไป

จากที่กล่าวมา การบริหารงานงบประมาณนั้นให้ความสำคัญต่อผู้บริหารสถานศึกษา ตามสัดส่วนขนาดและปริมาณ งานในโรงเรียน งานงบประมาณของแต่ละสถานศึกษามีความแตกต่างกัน ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับขนาดของสถานศึกษา ความสามารถ ของผู้บริหาร ถ้าสถานศึกษาขนาดเล็ก งานงบประมาณย่อมมีน้อยกว่า โรงเรียนขนาดใหญ่หรือในสถานศึกษาที่มีบุคลากรจำนวนมาก ทรัพยากรงบประมาณตลอดจนองค์ประกอบอื่น ๆ ก็มีมากขึ้น ซ้ำยังมีวิธีการที่เป็นระบบและซับซ้อนมากขึ้น แต่ไม่ว่าจะเป็นสถานศึกษาขนาดใดก็ตามผู้บริหาร จะต้องรับผิดชอบต่องานงบประมาณของสถานศึกษาด้วยกัน

การศึกษาการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการบริหารงบประมาณ พบว่าระบบสารสนเทศ (Information System) เป็นเครื่องมือที่มีความจำเป็นในการดำเนินงานขององค์กร การนำคอมพิวเตอร์มารวบรวม จัดเก็บ ประมวลผล จัดกระทำข้อมูลหลาย ๆ อย่าง และออกแบบรายงานที่เกี่ยวกับการบริหาร งบประมาณผู้บริหารจะได้สารสนเทศในการวางแผน ประกอบการตัดสินใจ และกำหนดเป็นนโยบายแผนงาน

ให้กับทุกระดับ การใช้สารสนเทศเพื่อการบริหารงบประมาณโดยระบบสารสนเทศ ทำให้เห็นความสำคัญของการนำระบบสารสนเทศมาใช้ในการบริหารงบประมาณ ทำให้สภาพการจัดเก็บข้อมูลเป็นระบบมากขึ้น ลดความซ้ำซ้อนของข้อมูล และสะดวกต่อการนำไปใช้ของผู้บริหาร ผู้ใช้สามารถเข้าถึงข้อมูลได้อย่างรวดเร็ว ทันต่อเหตุการณ์

เทคโนโลยีสารสนเทศ

ปัจจุบันเทคโนโลยีสารสนเทศ ถือว่าเป็นสิ่งสำคัญอีกประการหนึ่งในการบริหารจัดการสถานศึกษา ผู้บริหารจึงต้องเห็นความสำคัญของเทคโนโลยีสารสนเทศ ดังนั้นบทบาทและความสำคัญของเทคโนโลยีสารสนเทศจึงเป็นตัวช่วยในการบริหารจัดการให้สถานศึกษาประสบความสำเร็จได้เป็นอย่างดี เทคโนโลยี มีความหมายถึง การประยุกต์ใช้ความรู้ทางวิทยาศาสตร์ทำงานปฏิบัติทั้งหลาย เพื่อให้งานนั้นมีประสิทธิผลและประสิทธิภาพ สารสนเทศ อ่านว่า สาร - สน - เทศ สารหรือสาระ เป็นคำประกอบหน้าคำ แปลว่า สำคัญ สารสนเทศ หมายถึง คำสั่งข่าวสารใบบอก สารสนเทศ จึงหมายถึงข่าวสารที่สำคัญ เป็นระบบข่าวสารที่กำหนดขึ้น และจัดทำขึ้นภายในองค์กรต่าง ๆ ตามความต้องการของเจ้าของหรือผู้บริหารองค์กรนั้น ๆ

สารสนเทศตรงกับคำในภาษาอังกฤษว่า Information สำหรับคำว่า Information นั้น พจนานุกรมเว็บสเตอร์ให้ความหมายไว้ว่า ความรู้ที่ได้จากการศึกษาค้นคว้าสารสนเทศเป็นความรู้และข่าวสารที่สำคัญที่มีลักษณะพิเศษ ทั้งในด้านการได้มาและประโยชน์ในการนำไปปฏิบัติใช้ จึงได้มีการประมวลความหมายของสารสนเทศไว้ใกล้เคียงกันดังนี้

ชะเริงพจน์ พัดจันทร์หอม (2555) กล่าวว่า เทคโนโลยีสารสนเทศ หมายถึง กระบวนการดำเนินการด้านสารสนเทศและการสื่อสาร ซึ่งครอบคลุมถึงการบริหารจัดการฐานข้อมูลในทุกระดับให้เกิดการรับ การส่ง การแปลง การจัดเก็บ การประมวลผล และการสืบค้นได้อย่างถูกต้อง แม่นยำ รวดเร็ว ทันต่อการนำไปใช้ประโยชน์อย่างแท้จริง จนสามารถเป็นเครือข่ายการสื่อสารทั้งในระดับบุคคลและระดับกลุ่ม

พัชรี เขยจรรยา (2556) ได้ให้ความหมายของสารสนเทศว่า คือ ข้อมูลต่าง ๆ ที่ได้มีการประมวลผลมาแล้ว หรือเก็บรวบรวมไว้ในรูปแบบต่าง ๆ ที่ได้มีการประมวลผลมาแล้ว หรือเก็บรวบรวมไว้ในรูปแบบต่าง ๆ เช่น การใช้ถ้อยคำในการพูด การเขียน ภาพเขียน ไมโครฟิล์ม แผ่นดิสก์ คอมพิวเตอร์ เป็นต้น กล่าวอีกนัยหนึ่งก็คือ มีการบันทึกไว้ในสื่อหรือทรัพยากรสารสนเทศบางชนิดซึ่งบุคคลสามารถรับรู้ได้ด้วยวิธีหนึ่ง เพื่อนำไปใช้ประโยชน์ตามความต้องการหากพิจารณาจากความหมายข้างสารสนเทศที่กล่าวมาแล้วนี้ จะเห็นว่าสารสนเทศมีคุณลักษณะที่สำคัญอยู่ 3 ประการ คือ 1) เป็นข้อมูลที่ผ่านกระบวนการประมวลผลแล้ว 2) เป็นรูปแบบที่เป็นประโยชน์สามารถนำไปใช้งานได้ 3) มีคุณค่าสำหรับใช้ในการดำเนินงานและการตัดสินใจ

จากที่กล่าวมาสรุปได้ว่า เทคโนโลยีสารสนเทศ หมายถึง การนำเทคโนโลยีมาใช้ในงานที่เกี่ยวข้องกับการประมวลผลข้อมูล เพื่อให้ได้เป็นสารสนเทศ ซึ่งสารสนเทศที่ใช้นั้นต้องสนับสนุนการทำงานตั้งแต่การนำเข้า การจัดเก็บ การจัดการ การป้องกัน การสื่อสาร และการสืบค้นข้อมูลสารสนเทศ โดยจะต้องผ่านการผสมผสานเทคโนโลยีต่าง ๆ เข้าด้วยกันได้อย่างลงตัว จึงจะช่วยให้เกิดประสิทธิภาพในการใช้งาน

การใช้เทคโนโลยีในการบริหารสถานศึกษา

เทคโนโลยีในปัจจุบัน มีผลต่อการบริหารสถานศึกษาให้เกิดประสิทธิผล โดย จิตติมา วรรณศรี (2564, หน้า 89) ได้กล่าวถึง การนำเทคโนโลยีมาใช้ในการบริหารจัดการศึกษา ดังนี้ 1) ด้านการบริหารจัดการ ผู้บริหารควรบูรณาการเทคโนโลยีเพื่อส่งเสริมระบบผลิตทางการศึกษาเพื่อการเรียนรู้และการบริหารจัดการ สถานศึกษา มีแนวทางดำเนินการ อาทิ กำหนดนโยบาย นำสู่การปฏิบัติ ติดตามการดำเนินงานที่ใช้เทคโนโลยี การบริหารจัดการและปฏิบัติงานโดยใช้เทคโนโลยีเป็นฐาน จัดสรรงบประมาณและทรัพยากรบุคคลเพื่อใช้ เทคโนโลยีให้เกิดผล และขับเคลื่อนการพัฒนากระบวนการเทคโนโลยีอย่างต่อเนื่อง 2) ด้านการเรียนการสอน ผู้บริหารต้องตรวจสอบว่า ได้ออกแบบหลักสูตรการเรียนการสอน จัดสภาพแวดล้อมการเรียนรู้โดยบูรณาการ เทคโนโลยีอย่างเหมาะสมเพื่อให้การเรียนการสอนมีประสิทธิภาพสูงสุด มีแนวทางดำเนินการ อาทิ อำนาจการ และส่งเสริมสภาพแวดล้อมการเรียนรู้ที่ใช้เทคโนโลยีเพื่อสร้างนวัตกรรมพัฒนาการเรียนรู้อัจฉริยะ จัดสภาพแวดล้อมที่ ยึดผู้เรียนเป็นสำคัญโดยใช้เทคโนโลยีให้สอดคล้องความต้องการที่แตกต่างกันของผู้เรียน อำนาจความสะดวก ในการใช้เทคโนโลยีเพื่อส่งเสริมและสนับสนุนรูปแบบการเรียนการสอนที่ใช้เทคโนโลยี 3) ด้านการประเมินผล ใช้เทคโนโลยีในการประเมินประสิทธิผล การปฏิบัติงานและประเมินแผนปฏิบัติงาน มีแนวทางดำเนินการ อาทิ ใช้วิธีการการประเมินที่หลากหลายของการใช้ทรัพยากรทางเทคโนโลยีเพื่อการเรียนรู้ใช้เทคโนโลยีเพื่อเก็บ รวบรวมข้อมูลและวิเคราะห์ แผลผลข้อมูล และสื่อสารองค์ความรู้เพื่อปรับปรุงพัฒนาการเรียนการสอนและการเรียนรู้ ประเมินความรู้ ทักษะและผลการปฏิบัติงานของครูและบุคลากรในการใช้เทคโนโลยี และนำผลไปใช้ในการ พัฒนาวิชาชีพ

การบริหารงานงบประมาณ

งานงบประมาณ ตามพจนานุกรมฉบับบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2542 ให้ความหมายไว้ว่า "เป็นบัญชีหรือ จำนวนเงินที่กำหนดไว้เป็นรายรับหรือรายจ่าย"

นงลักษณ์ สุทธิวัฒน์พันธ์ (2544) ได้กล่าวว่า การบริหารงบประมาณเป็นกระบวนการวางแผนการ บริหารของรัฐบาล แสดงกิจกรรมหรือโครงการที่จะปฏิบัติแต่ละหน่วยงานที่รับผิดชอบ การประมาณค่าใช้จ่าย และบอกที่มาของรายได้เพื่อการใช้จ่ายนั้น มีระยะเวลาที่แน่นอน เป็นแผนบริหารที่ฝ่ายบริหารจัดการทำขึ้น เพื่อ เสนอขออนุมัติจากรัฐสภา

กระทรวงศึกษาธิการ (2546) กล่าวไว้ว่า การบริหารงบประมาณของสถานศึกษามุ่งเน้นความเป็น อิสระในการบริหารจัดการมีความคล่องตัว โปร่งใส ตรวจสอบได้ ยึดหลักการบริหารแบบมุ่งผลสัมฤทธิ์และ บริหารงบประมาณแบบมุ่งเน้นผลงาน ให้มีการจัดหาผลประโยชน์จากทรัพย์สินของสถานศึกษา รวมทั้งจัดหา รายได้จากการบริการมาใช้ในการบริหารจัดการเพื่อประโยชน์ทางการศึกษา ส่งผลให้เกิดคุณภาพที่ดีขึ้นต่อ ผู้เรียน" และยังมีผู้ให้คำจำกัดความของงบประมาณไว้อีกหลายความหมาย ดังนี้

กุลิศ (Gulick) ได้ให้ความหมายการบริหารงบประมาณว่า เป็นการจัดทำงบประมาณ การเงิน การ วางแผนหรือโครงการใช้จ่ายเงิน การบัญชีและการควบคุมดูแลใช้จ่ายเงินหรือตรวจสอบบัญชีโดย รอบคอบ และรัดกุม"

โคห์เลอร์ (Eric Kohler) กล่าวถึงความหมายของงบประมาณโดยทั่วไป หมายถึง แผนการคลังที่จะนำมาใช้ในการควบคุมการปฏิบัติงาน และจะต้องมีการประมาณต้นทุนอนาคต เป็นระบบเพื่อต้องการให้การใช้กำลังคน วัสดุ อุปกรณ์และทรัพยากรอื่น ๆ ให้เกิดอรรถประโยชน์

วิลดาฟสกี (Wildavsky) ได้ให้ทรรศนะเกี่ยวกับงบประมาณว่า “งบประมาณเป็น ประกอบด้วยถ้อยคำและสถิติตัวเลขซึ่งแสดงถึงการใช้จ่ายสำหรับแต่ละรายการ และเป้าประสงค์ต่าง ๆ ข้อความจะพรรณนาถึงรายการค่าใช้จ่าย เช่น เงินเดือน ครุภัณฑ์ ค่าใช้สอย หรือเป้าประสงค์ เช่นการเศรษฐกิจ การศึกษา”

สรุป การบริหารงานงบประมาณ หมายถึง แนวทางหรือแผนการดำเนินการสำหรับผู้ปฏิบัติในการดำเนินงานนั้น ๆ โดยใช้จ่ายให้น้อยที่สุด และสามารถบรรลุถึงเป้าหมายที่วางไว้อย่างมีประสิทธิภาพ ตลอดจนสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของการดำเนินงานดังกล่าว นอกจากนี้ งบประมาณ ยังเป็นเครื่องมือสำคัญในการควบคุมดูแลการปฏิบัติงานให้เกิดประสิทธิภาพสูงสุดได้อีกด้วย อย่างไรก็ตาม งบประมาณ ก็เป็นเพียงแนวทางในการปฏิบัติที่กำหนดไว้ล่วงหน้าเท่านั้นในการปฏิบัติจริงอาจจะเปลี่ยนแปลงไปได้ ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับความสำคัญก่อนหลังของแต่ละงาน

การบริหารงานงบประมาณเป็นสิ่งจำเป็นอย่างยิ่งในการบริหารงานทุกระดับ ทุกหน่วยงาน และทุกองค์การ ไม่ว่าจะเป็ฝ่ายรัฐหรือเอกชน จะต้องจัดทำงบประมาณให้มีประสิทธิภาพ เพื่อให้สามารถใช้งบประมาณที่มีอยู่ให้เกิดประโยชน์สูงสุด รวมทั้งการคาดการณ์ล่วงหน้าถึงการเปลี่ยนแปลงทางการเงิน ที่จะเพิ่มหรือลดในอนาคตด้วย งบประมาณจึงเป็นแผนการเงินขององค์การที่กำหนดขึ้นเพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ขององค์การ เป็นเรื่องของการเงินโดยเฉพาะ เป็นการวางแผนล่วงหน้าสำหรับการใช้เงินว่าจะใช้เท่าใด เมื่อไรเพื่ออะไร สามารถแก้ปัญหาได้ทันเหตุการณ์และไม่เป็นเหตุให้การดำเนินงานต้องหยุดชะงัก งบประมาณ เป็นสิ่งที่กำหนดกรอบแนวคิดเป็นการบริหารงานตลอดจนวิธีการดำเนินงาน งบประมาณจึงมีความสัมพันธ์เกี่ยวข้องกับวัตถุประสงค์ นโยบาย วิธีดำเนินงานและโครงสร้างของหน่วยงาน งบประมาณในรูปแบบที่เหมาะสมมีเหตุผลจะเป็นการช่วยส่งเสริมการดำเนินงานของหน่วยงานให้บรรลุวัตถุประสงค์ได้ อย่างมีประสิทธิภาพและเกิดประสิทธิผล

การบริหารองค์การจำเป็นต้องมีการวางแผนการดำเนินงานด้านงบประมาณอย่างดีล่วงหน้า ในรูปแบบเอกสารหรือที่รวมเอกสาร ซึ่งแสดงถึงฐานะทางการคลังขององค์การ รวมถึงข่าวสารเกี่ยวกับ รายรับ รายจ่าย กิจกรรม และเป้าประสงค์หรือเป้าหมาย เอกสาร งบประมาณเป็นผลผลิตขั้นสุดท้าย ในการจัดเตรียมงบประมาณ ซึ่งจะประกอบด้วย การตัดสินใจของหน่วยงานต่าง ๆ ก็จะสามารถใช้ดำเนินงานภายใต้สภาวะการณ์ที่จะเกิดขึ้นในภายหน้าได้อย่างดีที่สุด สามารถควบคุมได้หรือแก้ไขปัญหานั้น ๆ ได้

ดังนั้น การวิเคราะห์ตลอดจนการวางแผนงบประมาณล่วงหน้าว่าสถานการณ์ข้างหน้าจะเป็นเช่นใด มีปัจจัยใดบ้างที่จะกระทบต่อการดำเนินงาน เพื่อขอจัดผลกระทบเหล่านั้นไม่ให้มีปัญหาหรือบรรเทาปัญหาที่อาจเกิดขึ้น และถ้าหากสถานการณ์ที่คาดคะเนมีแนวโน้มว่าจะเป็นไปในทางที่ดีแน่นอน การวางแผนล่วงหน้าก็จะทำให้พร้อมที่จะรับผลประโยชน์ได้ทันท่วงที ไม่ต้องปรับตัวมาก

การบริหารงานงบประมาณของสถานศึกษา

งบประมาณที่โรงเรียนประถมศึกษาทั่วไปได้รับนั้น จะได้รับจากการบริจาคเงินค่าบำรุงการศึกษาและเงินงบประมาณแผ่นดิน เงินงบประมาณส่วนใหญ่จะมีจำกัดอยู่มาก ซึ่งโรงเรียนไม่สามารถได้รับงบประมาณได้

ตามความปรารถนา ฉะนั้น ผู้บริหารโรงเรียนจะต้องใช้และบริหารงบประมาณให้เกิดประโยชน์สูงสุด การที่ผู้บริหารโรงเรียนสามารถใช้งบประมาณที่มีอยู่จำกัดและสามารถบริหารได้ผลดี จะเป็นการแสดงความสามารถของผู้บริหารในการปรับวิธีการต่างๆ ในการบริหารโรงเรียน จนสามารถบรรลุความมุ่งหมายของการจัดการประถมศึกษาได้อย่างประหยัดและเกิดผลดี การบริหารงบประมาณให้เกิดประสิทธิภาพได้นั้น ผู้บริหารควรแบ่งขั้นตอนการทำงาน ดังต่อไปนี้

ขั้นที่ 1 การจัดตั้งงบประมาณ ซึ่งมีระดับขั้นในการดำเนินงานอย่างชัดเจน คือ การกำหนดแผนงานโครงการที่จะทำในแต่ละปี โดยมีวัตถุประสงค์และเป้าหมายที่ชัดเจนว่า จะทำอะไรบ้าง ทั้งนี้ ทางโรงเรียนต้องศึกษานโยบายหน่วยงานต้นสังกัดและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องด้วย

ขั้นที่ 2 การบริหารงบประมาณหรือบริหารโครงการ เมื่อหน่วยงานต้นสังกัดจัดสรรงบประมาณมาให้โรงเรียน ผู้บริหารโรงเรียนก็เริ่มบริหารงบประมาณตามโครงการที่โรงเรียนได้วางแผนเอาไว้มอบหมายให้ ผู้รับผิดชอบนำไปดำเนินการ แล้วผู้บริหารสร้างแผนงานกำกับและติดตาม เป็นระยะๆ เพื่อจะได้ตรวจสอบดูว่าโครงการนั้นๆ มีปัญหาอะไรบ้าง หรือมีความก้าวหน้าอย่างไร

ขั้นที่ 3 การรายงานผลการใช้งบประมาณนี้ ซึ่งสามารถจะทราบได้ว่าโครงการต่างๆ ที่โรงเรียนได้ใช้งบประมาณไปดำเนินการแล้ว ได้ผลมากน้อยเพียงใด เพื่อผู้บริหารได้เข้าใจปัญหาและผลที่ได้รับ เพื่อจะได้นำไปปรับปรุงแก้ไขปัญหาให้ดียิ่งขึ้นในคราวต่อไป

บทสรุป

การบริหารงานงบประมาณ เป็นสิ่งจำเป็นอย่างยิ่งในการบริหารงานทุกระดับ ทุกหน่วยงาน และทุกองค์การ ไม่ว่าจะเป็นรัฐหรือเอกชน จะต้องจัดทำงบประมาณให้มีประสิทธิภาพ เพื่อให้สามารถใช้งบประมาณที่มีอยู่ให้เกิดประโยชน์สูงสุด รวมทั้งการคาดการณ์ล่วงหน้าถึงการเปลี่ยนแปลงทางการเงิน ที่จะเพิ่มหรือลดในอนาคตด้วย งบประมาณจึงเป็นแผนการเงินขององค์การ ที่กำหนดขึ้นเพื่อให้บรรลุตามวัตถุประสงค์ขององค์การ เป็นการวางแผนล่วงหน้าสำหรับการใช้เงิน ในการบริหารงานงบประมาณของสถานศึกษา ต้องคำนึงถึงการใช้และบริหารงบประมาณให้เกิดประโยชน์สูงสุด มีการจัดการที่มีความคล่องตัว โปร่งใส ตรวจสอบได้ ยึดหลักการบริหารมุ่งเน้นผลสัมฤทธิ์ และบริหารงบประมาณแบบมุ่งเน้นผลงาน ให้มีการจัดหาผลประโยชน์จากทรัพย์สินของสถานศึกษา รวมทั้งจัดหารายได้จากการให้บริการมาใช้บริหารจัดการเพื่อประโยชน์ทางการศึกษา ส่งผลให้เกิดคุณภาพที่ดีขึ้นต่อผู้เรียน ซึ่งการนำเทคโนโลยีมาใช้เพื่อการบริหารงบประมาณ ช่วยให้การจัดเก็บข้อมูลเป็นระบบมากขึ้น ลดความซ้ำซ้อนของข้อมูล และสะดวกต่อการนำไปใช้ของผู้บริหาร ผู้ใช้สามารถเข้าถึงข้อมูลได้อย่างรวดเร็ว ทันต่อเหตุการณ์ เป็นการช่วยส่งเสริมการดำเนินงานของหน่วยงาน ให้บรรลุวัตถุประสงค์ได้อย่างมีประสิทธิภาพ และเกิดประสิทธิผล

รายการอ้างอิง

กมลวรรณ รอดจ่าย. (2552). การวิเคราะห์ปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพโรงเรียนขนาดเล็ก. ปริญญาครุศาสตร์ ดุษฎีบัณฑิต ภาควิชานโยบาย การจัดการ และความเป็นผู้นำทางการศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์ มหาวิทยาลัย.

การประชุมวิชาการและนำเสนอผลงานวิจัยระดับชาติ ครั้งที่ 5
วันที่ 3 เมษายน พ.ศ. 2566

- จิตติมา วรรัตนศรี. (2564). การบริหารจัดการศึกษายุคดิจิทัล. พิษณุโลก: รัตนสุวรรณสุวรรณการ พิมพ์ 3, หน้า 35-86.
- ทิพรัตน์ จันทนา. (2552). การบริหารงบประมาณโดยใช้ตัวจักรคุณภาพของเดิมมีงในโรงเรียนขนาดเล็กสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากาญจนบุรี เขต 2. การค้นคว้าอิสระนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- ธีระ รุญเจริญ. (2545). รายงานการวิจัยเรื่องสภาพและปัญหาการบริหารและการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานของสถานศึกษาในประเทศไทย. กรุงเทพฯ: สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ.
- นงลักษณ์ สุทธิวัฒน์พันธ์. (2544). การงบประมาณหลักทฤษฎีและแนววิเคราะห์เชิงปฏิบัติ. พิมพ์ครั้งที่ 5, กรุงเทพมหานคร : หจก.เอ็ม.เทรตติ้ง.
- พัชรี เขยจรรยา. (2556). แนวคิดและหลักการจัดการศึกษา. กรุงเทพฯ : เอลโล่การพิมพ์.
- ศุภวัฒน์ ปภัสสรากาญจน์.(2545). แนวคิดและกระบวนการบริหารงานคลังและงบประมาณ. กรุงเทพมหานคร: ศูนย์หนังสือสถาบันราชภัฏสวนดุสิต.
- ศิลา สงอาจันต์. (2557). ผลของการจัดการเรียนรู้โดยใช้วิธีการสืบเสาะหาความรู้ที่มีต่อความสามารถในการคิดวิเคราะห์ความสามารถในการคิดแก้ปัญหา. วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต สาขาหลักสูตรและการสอน มหาวิทยาลัยทักษิณ.
- สุพัตรา สุภาพ. (2536). เทคนิคการบริหารงานอย่างมีประสิทธิภาพยุคใหม่. กรุงเทพฯ: ธรรมนิติการพิมพ์. สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ. (2545). การวางแผนงบประมาณแบบมุ่งเน้นผลงาน. กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์การศาสนา.
- Gulick, Luther. (1973). Paper on the Science of Administration. New York: Institute of Public Administration.
- Kohler, Eric L. (1956). A Dictionary for Accounts. N.J. : Englewood Cliffs, Prentice – Hall.
- Wildavsky, Aaron. (1964). The Politic of the Budgetary Process. Boston: Litt Brown and Company.